

Naglavne uši

Pojav uši na glavi je najpogostejši pri predšolskih in šolskih otrocih, saj je najugodnejše okolje za njihovo širjenje prav velika skupina ljudi, kjer so pogosti tesnejši medosebni stiki. Uši se namreč prenašajo zgolj neposredno s stikom preko naglavnih oblačil, igrač, glavnikov, slušalk oziroma z neposrednim stikom lasišč. Ker uši dobro plavajo, je možna tudi okužba preko vode, torej v bazenih.

Prenašanje oziroma okužba z ušmi največkrat ni povezana s higienskim stanjem, uši se celo raje naselijo na čistejših laseh.

Kaj so naglavne uši?

Naglavna uš je majhna žuželka sivo bele barve, brez kril, ki živi na človeškem lasišču, najti pa jo je tudi na človeških obrveh. Za uši najugodnejši predel lasišča je zatilje oziroma področje za ušesi. Uši ne prenašajo setlobe ali pretirane vročine, zanje najugodnejša temperatura pa je do okoli 32°C. Življenjska doba uši je okoli osem tednov, v kateri lahko samica izleže tudi do tristo jajčec, ki jih prilepi na lase. Iz teh jajčec se po približno osmih dneh razvije mlada uš, ki spolno dozori in se začne razmnoževati po približno desetih dneh.

Uši se na lasišču hranijo s krvjo, iz česar tudi izhajata srbeč občutek in rdečica ob okužbi z njimi. Na začetku okužbe z ušmi so znaki blažji, kasneje pa se srbenje in rdečica okrepi. Uši na lasišču odkrijemo z neposredno osvetlitvijo. Njihova naravna sivo bela barva se po hranjenju s krvjo spremeni v rdečo. Živa jajčeca uši oziroma gnide so rjave barve, njihove izpraznjene lupine pa bele.

Odkritje naglavnih uši

V primeru odkrite okužbe otrok z ušmi je izjemno pomembno, da starši sporočijo o tem šoli, saj je od tega močno odvisna učinkovitost razuševanja. Splošno se sicer uši v šolah in vrtcih pojavljajo relativno redno, z povišano intenzivnostjo pa spomladi in jeseni.

Ko uši odkrijemo, je pomembno, da čimprej pričnemo z zdravljenjem s preparati, namenjenimi razuševanju. Za popolno učinkovitost moramo poskrbeti tudi za razušitev predmetov, ki so bili v stiku z okuženo osebo ter razušitev prostora.

Zdravljenje

Za zdravljenje uši je na voljo kar nekaj preparatov, pri njihovi uporabi pa je izjemnega pomena skrbno upoštevanje navodil za uporabo, hkrati pa tudi izvajanje spremljajočih ukrepov. V nasprotnem primeru se lahko namreč uši ponovno pojavijo.

Ob razuševanju posegajte po preparatih, ki delujejo tako na uši kot gnide in so prijazni do kože (še posebno pri otrocih). Poznamo kemične preparate, ki vsebujejo naravne ali umetne insekticide ter mehanske preparate in pripomočke. Poleg umivanja s šamponi in nege s posebnimi glavniki je pomembno ukrepati tudi z naslednjimi dejavnostmi, ki služijo tudi kot dobra preventiva v kritičnih obdobjih:

- ne delite oziroma posojajte osebnih stvari, namenjenih predelu glave,
- svoje otroke poučite o tem, da naj ob igri ne tiščijo glav skupaj,
- redno češite otrokove lase z gostim glavnikom ter skrbite za redno higieno las,
- redno, lahko po umivanju, pregledujte otrokove lase,
- v bazenu naj otrok uporablja plavalno kapo,
- redno, pod vročo vodo čistite predmete, ki so bili v stiku z otroci.

Po zdravljenju okužbe z ušmi dobro poskrbite za kužne vire (stvari, ki bi lahko prišle v stik z ušmi ali gnidami). Razkužite jih tako, da jih za vsaj deset minut namočite v vročo vodo oziroma s tem, da jih strojno operete pri najvišji dopustni temperaturi. Učinkovito je tudi kemično čiščenje in parno likanje, v primerih ko čiščenje z vodo ni mogoče pa vsaj 24 urna zamrznitev ali pa neprodušno zaprtje takšnih stvari v vrečko za vsaj dva tedna. V obeh slednjih primerih bodo uši poginile, saj ne bodo dobile hrane. V skrajnem primeru je potrebno stvari uničiti.

Uši in gnid se lahko tako učinkovito znebimo, še enkrat pa je potrebno poudariti, da je ob okužbi z njimi ključnega pomena tudi obveščanje okolice okuženega. Uši lahko ne glede na higieno dobi vsak, njihovo izkoreninjenje pa je, še posebno v velikih skupinah ljudi, pogojeno z usklajenim delovanjem.

VIR: Lekarnar.com